

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2016. július 5.*

„Előzetes döntéshozatal — EUMSZ 267. cikk — A Bíróság eljárási szabályzatának 94. cikke — Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tartalma — A nemzeti bíróságot az ügy elintézéséből az ügy ténybeli és jogi hátterének az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben történt megállapítása folytán ideiglenes álláspont kifejtése miatt kizáró nemzeti szabály — Az Európai Unió Alapjogi Chartája — A 47. cikk második bekezdése és a 48. cikk (1) bekezdése”

A C-614/14. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Sofiyski gradski sad (szófiai városi bíróság, Bulgária) a Bírósághoz 2014. december 31-én érkezett, 2014. december 15-i határozatával terjesztett elő az előtte

Atanas Ognyanov

ellen,

a **Sofiyska gradska prokuratura**

részvételével

folyamatban lévő büntetőeljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, A. Tizzano elnökhelyettes, R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, J. L. da Cruz Vilaça, A. Arabadjiev, C. Toader és F. Biltgen tanácselnökök, J.-C. Bonichot, M. Safjan, M. Berger (előadó), E. Jarašiūnas, C. G. Fernlund, C. Vajda és S. Rodin bírák,

főtanácsnok: Y. Bot,

hivatalvezető: M. Aleksejev tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2016. január 12-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a holland kormány képviselőiben M. Bulterman, C. Schillemans és M. Gijzen, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőiben W. Bogensberger, R. Troosters és V. Soloveytkhik, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: bolgár.

a főtanácsnok indítványának a 2016. február 23-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 267. cikk, a Bíróság eljárási szabályzatának 94. cikke, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 47. cikke második bekezdésének és 48. cikke (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet egy dán bíróság által Atanas Ognyanovval szemben hozott büntetőítélet elismerése és a kiszabott szabadságvesztés-büntetés Bulgáriában történő végrehajtása iránt folyamatban lévő eljárásban terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 Az eljárási szabályzatnak „Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tartalma” című 94. cikke értelmében:

„A Bírósághoz előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések szövegén kívül az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tartalmazza a következőket:

- a) a jogvita tárgyának, valamint a kérdést előterjesztő bíróság által megállapított releváns tények rövid ismertetése, vagy legalább a kérdések alapját képező tények ismertetése;
- b) az ügyben esetlegesen alkalmazandó nemzeti rendelkezések tartalma, és – adott esetben – a vonatkozó nemzeti ítélkezési gyakorlat;
- c) azon okok ismertetése, amelyek miatt a kérdést előterjesztő bíróságban kérdés merült fel egyes uniós jogi rendelkezések értelmezésére vagy érvényességére vonatkozóan, valamint azt a kapcsolatot, amelyet e bíróság e rendelkezések és az alapeljárásban alkalmazandó nemzeti jog között felállít.”

A bolgár jog

- 4 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a Nakazatelno-protsesualen kodeks (büntetőeljárási törvénykönyv, a továbbiakban: NPK) 29. cikke alapján nem vehet részt az eljárásban többek között olyan bíró, aki elfogult. A Varhoven kasatsionen sad (legfelsőbb semmítőszék, Bulgária) ítélkezési gyakorlata szerint az elfogultság különleges esetét képezi az, ha a bíró az ügydöntő határozatának meghozatala előtt ismerteti az ügy érdemére vonatkozó ideiglenes álláspontját.
- 5 Elfogultság esetén az eljáró tanácsnak ki kell zárnia magát az ügy elintézéséből, ami először is azt jelenti, hogy az eljárást abbahagyja, másodsor azt, hogy ezt az ügyet az érintett bíróságon más bírókra osztják ki újra, harmadszor pedig azt, hogy a kijelölt új tanácsnak újra kell kezdenie az adott ügy vizsgálatát.

- 6 Amennyiben a bíró nem zárja ki magát az ügy elintézéséből, hanem folytatja az eljárást, és ügydöntő határozatot hoz, az hibás lesz, mert „lényeges eljárási szabályok megsértésével” hozták. A felsőbb szintű bíróság ezt a határozatot hatályon kívül helyezi, és az ügyet új határozat meghozatala céljából visszautalja valamely másik ítélkező testület elé.
- 7 A kérdést előterjesztő bíróság előadja, hogy az „elfogultság” szempontját a bolgár ítélkezési gyakorlat rendkívül szigorúan értelmezi. E tekintetben többek között arra hivatkozik, hogy e szempontot hivatalból kell vizsgálni, valamint hogy már az adott eljárás ténybeli körülményeire vagy azok jogi minősítésére vonatkozó akár legjelentéktelenebb állítás is automatikusan kizárási okot képez.
- 8 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik továbbá, hogy ha a bíró ismertette ideiglenes álláspontját, ez nem csupán azzal a következménnyel jár, hogy ki kell zárnia magát az ügy elintézéséből és hogy az ügydöntő határozatát hatályon kívül kell helyezni, hanem fegyelmi vétség miatti felelősségének megállapítása iránti eljárást is kell indítani ellene. A Kodeks za etichno povedenie (magatartási kódex) 2.3. és 7.4. pontja értelmében a bírónak tilos nyilvánosan nyilatkoznia az előtte folyamatban lévő ügy kimeneteléről, illetve tilos ismertetnie ideiglenes álláspontját. Ezenkívül e magatartási kódex 7.3. pontja értelmében a bíró elvi szinten taglalhat jogi problémákat, de nem utalhat konkrét tényekre és azok jogi minősítésére.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 9 A. Ognyanov bolgár állampolgárt 2012. november 28-i ítéletével a Retten i Glostrup (glostrupi bíróság, Dánia) emberölés és rablás miatt tizenöt év szabadságvesztésre ítélte. A. Ognyanovot, miután szabadságvesztésének egy részét Dániában letöltötte, 2013. október 1-jén átadták a bolgár hatóságoknak abból a célból, hogy a büntetésének fennmaradó részét Bulgáriában töltsse le.
- 10 A Sofiyski gradski sad (szófiai városi bíróság, Bulgária) a C-554/14. sz. Ognyanov-ügyben 2014. november 25-én előterjesztett, a 2014. december 15-i két kérelmével megismételt és pontosított előzetes döntéshozatal iránti kérelmében a 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal (HL 2009. L 81., 24. o.) módosított, a kölcsönös elismerés elvének büntetőügyekben hozott, szabadságvesztés-büntetéseket kiszabó vagy szabadságelvonással járó intézkedéseket alkalmazó ítéleteknek az Európai Unióban való végrehajtása céljából történő alkalmazásáról szóló, 2008. november 27-i 2008/909/IB tanácsi kerethatározat (HL 2008. L 327., 27. o.) értelmezésére vonatkozó kérdéseket terjesztett a Bíróság elé.
- 11 E kérdéseknek a C-554/14. sz. Ognyanov-ügyben történt előterjesztését követően az alapügyben félként eljáró Sofiyska gradska prokuratura (szófiai városi ügyészség, Bulgária) többek között a Sofiyski gradski sad (szófiai városi bíróság) ezen ügyben eljáró tanácsának kizárását kérte azzal az indokkal, hogy e bíróság – mivel az előzetes döntéshozatal iránti kérelem 2–4. pontjában ismertette ezen ügy ténybeli és jogi hátterét – a tény- és jogkérdésekkel kapcsolatos ideiglenes álláspontot fejtett ki azt megelőzően, hogy ezen ügyben határozatot hozott volna.
- 12 A kérdést előterjesztő bíróság kétségeit fejezi ki az alapügyben vitatotthoz hasonló olyan nemzeti szabály uniós jog tekintetében való megengedhetőségét illetően, amely a bolgár bíróság eljáró tanácsát önmagának az ügy elintézéséből való kizárására kötelezi, ha a Bírósághoz intézett előzetes döntéshozatal iránti kérelmében előzetes álláspontot fejtett ki azáltal, hogy ismertette az alapügy ténybeli és jogi hátterét.

- 13 Ezért a Sofiyski gradski sad (szófiai városi bíróság) az eljárást felfüggesztette, és a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:

„1. Sérti-e az uniós jogot (az EUMSZ 267. cikknek az eljárási szabályzat 94. cikkével, [a Charta] 47. és 48. cikkével összefüggésben értelmezett második bekezdését vagy más alkalmazandó rendelkezéseket) az, ha az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalt követően folytatja az eljárást, és határozatot hoz az ügy érdemében anélkül, hogy kizárná magát az ügy elintézéséből; a kizárás indoka az lenne, hogy a bíróság az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben ismertette az ügy érdemére vonatkozó ideiglenes álláspontját (abban a tekintetben, hogy egy bizonyos tényállást megállapítottak és egy bizonyos jogszabályt e tényállásra alkalmazandónak tekintett)?

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés feltevésére annak feltételezése mellett kerül sor, hogy a tényállásnak és az alkalmazandó jognak az előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztése érdekében való megállapítása során tiszteletben tartották a felek bizonyítékok előterjesztéséhez és védelemhez való jogának védelmét szolgáló valamennyi eljárásjogi rendelkezést.

2. Amennyiben az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre az a válasz, hogy jogszerű az eljárás folytatása, úgy sérti-e az uniós jogot az, ha:
- a bíróság a végleges határozatában teljes mértékben, változtatás nélkül megismétli az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben általa megállapítottakat, és e ténybeli és jogi megoldások tekintetében elutasítja új bizonyítékok előterjesztését és a felek meghallgatását; a bíróság gyakorlatilag csak olyan kérdések vonatkozásában fogadna el új bizonyítékot és hallgatná meg a feleket, amelyeket az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben nem tekintett megállapítottak?
 - a bíróság valamennyi jelentőséggel bíró kérdés tekintetében új bizonyítást vesz fel és meghallgatja a feleket, beleértve azokat a kérdéseket is, amelyekkel kapcsolatban már ismertette álláspontját az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben, és végleges határozatában azt a végleges álláspontját ismerteti, amely valamennyi benyújtott bizonyítékon alapul, és amelyet a felek valamennyi érvének megvitatását követően alakított ki, függetlenül attól, hogy a bizonyítékokat az előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztése előtt vagy az előzetes döntés meghozatalát követően terjesztették-e elő, és az érveket előtte vagy utána adták-e elő?
3. Amennyiben az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre az a válasz, hogy az uniós joggal összeegyeztethető az eljárás folytatása, úgy összeegyeztethető-e az uniós joggal az, ha a bíróság úgy dönt, hogy nem folytatja az alapeljárást, hanem elfogultság miatt kizárja magát az ügy elintézéséből, mert az eljárás folytatása sértené a felek és az igazságszolgáltatás érdekei védelmének magasabb szintjét biztosító nemzeti jogot; mégpedig ha az a kizárás oka, hogy:
- a bíróság az előzetes döntéshozatal iránti kérelem keretében, végleges határozatának meghozatala előtt ismertette az eljárásra vonatkozó ideiglenes álláspontját, ami az uniós jog értelmében megengedett ugyan, a nemzeti jog értelmében azonban nem;
 - a bíróság a végleges álláspontját két jogi aktusban, nem pedig egyben alakítja ki (azt feltételezve, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem nem ideiglenes, hanem végleges álláspontot tartalmaz), ami az uniós jog értelmében megengedett ugyan, a nemzeti jog értelmében azonban nem?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- 14 A kérdést előterjesztő bíróság az első kérdésével lényegében arra vár választ, akként kell-e értelmezni az EUMSZ 267. cikket és az eljárási szabályzat 94. cikkét a Charta 47. cikkének második bekezdésével és 48. cikkének (1) bekezdésével összhangban, hogy azokkal ellentétes egy olyan módon értelmezett

nemzeti szabály, amely a kérdést előterjesztő bíróságot arra kötelezi, hogy az zárja ki magát az ügy elintézéséből amiatt, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelme keretében bemutatta az ügy ténybeli és jogi hátterét.

- 15 Először is emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 267. cikkben szereplő előzetes döntéshozatali eljárás az Európai Unióban a bírósági rendszer sarokkövét alkotja, amelynek – a bírák közötti párbeszédnek a Bíróság és a tagállami bíróságok közötti létrehozatalával – a célja az uniós jog értelmezése egységességének biztosítása, így lehetővé téve az uniós jog koherenciájának, teljes érvényesülésének és autonómiájának, valamint végső soron a Szerződésekkel létrehozott jog sajátos jellegének biztosítását (lásd: 2014. december 18-i 2/13 vélemény, EU:C:2014:2454, 176. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 16 Az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy az EUMSZ 267. cikkel bevezetett eljárás a Bíróság és a nemzeti bíróságok közötti együttműködés eszköze, amelynek révén az előbbi az utóbbiak által eldöntendő jogviták megoldásához szükséges támpontokat nyújt az uniós jog értelmezése terén (lásd: 2011. szeptember 8-i Abdallah-végzés, C-144/11, nem tették közzé, EU:C:2011:565, 9. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2015. március 19-i Andre-végzés, C-23/15, nem tették közzé, EU:C:2015:194, 4. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2015. október 6-i Capoda Import-Export ítélet, C-354/14, EU:C:2015:658, 23. pont).
- 17 Szintúgy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 267. cikk a lehető legszélesebb lehetőséget biztosítja a nemzeti bíróságok számára arra, hogy a Bírósághoz forduljanak, ha azt állapítják meg, hogy az előttük folyamatban lévő ügyben az uniós jog valamely rendelkezésének értelmezésére vagy érvényességére vonatkozó, a Bíróság döntését igénylő kérdés merül fel. A nemzeti bíróság egyébként e lehetőséggel az eljárás bármely általa megfelelőnek tartott pillanatában élhet (lásd: 2010. október 5-i Elchinov-ítélet, C-173/09, EU:C:2010:581, 26. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat, 2014. szeptember 11-i A-ítélet, C-112/13, EU:C:2014:2195, 39. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem Bírósághoz való előterjesztésére legmegfelelőbb időpont kiválasztása ugyanis a nemzeti bíróság kizárólagos hatáskörébe tartozik (lásd: 2012. március 15-i Sibilio-ítélet, C-157/11, nem tették közzé, EU:C:2012:148, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2016. április 7-i Degano Trasporti ítélet, C-546/14, EU:C:2016:206, 16. pont).
- 18 A közösségi jog nemzeti bíróság számára hasznos értelmezésének szükségessége megköveteli, hogy a nemzeti bíróság határozza meg az általa felvetett kérdések ténybeli és jogszabályi hátterét, vagy legalábbis fejtse ki azokat a ténybeli körülményeket, amelyeken e kérdések alapulnak (lásd: 2011. szeptember 8-i Abdallah-végzés, C-144/11, nem tették közzé, EU:C:2011:565, 10. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2015. március 19-i Andre-végzés, C-23/15, nem tették közzé, EU:C:2015:194, 5. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2016. március 10-i Safe Interenvíos ítélet, C-235/14, EU:C:2016:154, 114. pont).
- 19 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tartalmára vonatkozó követelmények kifejezetten szerepelnek az eljárási szabályzat 94. cikkében, amelynek ismerete a kérdést előterjesztő bíróságtól az EUMSZ 267. cikkben létrehozott együttműködés keretében elvárható, és amelyeket szigorúan tiszteletben kell tartania (lásd: 2014. július 3-i Talasca-végzés, C-19/14, EU:C:2014:2049, 21. pont).
- 20 Emellett nyilvánvaló, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban előadott információknak nemcsak azt kell lehetővé tenniük, hogy a Bíróság hasznos választ adjon, hanem azt is, hogy a tagállamok kormányai, valamint az egyéb érdekelt felek az Európai Unió Bíróság alapokmánya 23. cikkének megfelelően benyújthassák észrevételeiket; a Bíróság feladata arra ügyelni, hogy ez a lehetőség biztosított legyen, figyelembe véve, hogy e cikk értelmében az érdekelt feleknek csak az előzetes döntéshozatalra utaló határozatot kézbesítik (lásd: 2011. szeptember 8-i Abdallah-végzés, C-144/11, nem tették közzé, EU:C:2011:565, 11. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2016. március 10-i Safe Interenvíos ítélet, C-235/14, EU:C:2016:154, 116. pont).

- 21 Végül a releváns ténybeli és jogi háttér bemutatásának hiánya az előzetes döntéshozatal iránti kérelem nyilvánvaló elfogadhatatlanságának indokálhat (lásd ebben az értelemben: 2011. szeptember 8-i Abdallah-végzés, C-144/11, nem tették közzé, EU:C:2011:565, 12. pont; 2012. július 4-i Abdel-végzés, C-75/12, nem tették közzé, EU:C:2012:412, 6. és 7. pont; 2014. március 19-i Grimal-végzés, C-550/13, nem tették közzé, EU:C:2014:177, 19. pont; 2015. március 19-i Andre-végzés, C-23/15, nem tették közzé, EU:C:2015:194, 8. és 9. pont).
- 22 Amikor tehát a kérdést előterjesztő bíróság – ahogy a jelen esetben a Sofiyski gradski sad (szófiaiai városi bíróság) – az előzetes döntéshozatal iránti kérelmében kifejti az alapügy ténybeli és jogi hátterét, csupán az EUMSZ 267. cikkéből és az eljárási szabályzat 94. cikkéből eredő követelményeket teljesíti.
- 23 Ezért az, hogy az olyan kérdést előterjesztő bíróság, mint az alapügyben eljáró, az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben bemutatja az alapügy releváns ténybeli és jogi hátterét, az előzetes döntéshozatal mechanizmusában benne rejlő együttműködési követelmény teljesítését jelenti, és önmagában nem korlátozza sem a Charta 47. cikkének második bekezdésében kimondott pártatlan bírósághoz fordulás jogát, sem a 48. cikkének (1) bekezdésében biztosított, az ártatlanság vélelméhez való jogot.
- 24 A jelen ügyben az NPK 29. cikkének a Varhoven kasatsionen sad (legfelsőbb semmítőszék) értelmezése szerinti és a magatartási kódex 2.3., 7.3. és 7.4. pontjának együttes alkalmazásából az következik, hogy az alapügy ténybeli és jogi hátterének valamely bolgár bíró általi, az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben történő bemutatása e bíró ideiglenes álláspontja ismertetésének tekintendő, amely nem csupán e bírónak az ügy elintézéséből való kizárását és határozatának hatályon kívül helyezését vonja maga után, hanem a fegyelmi felelősségének megállapítása iránti eljárás megindítását is.
- 25 Ebből az következik, hogy az alapügyben vitatotthoz hasonló nemzeti szabály azzal a veszéllyel járhat, hogy a nemzeti bíróság – elkerülendő mind az ügy elintézéséből való kizárást és a fegyelmi szankciókat, mind az elfogadhatatlan előzetes döntéshozatal iránti kérelmek előterjesztését – inkább tartózkodik kérdéseknek a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra való előterjesztésétől. Így az ilyen szabály sérti a nemzeti bíróságok EUMSZ 267. cikkben elismert jogkörét, következésképpen pedig az előzetes döntéshozatali mechanizmussal a Bíróság és a nemzeti bíróságok között létesített együttműködés hatékonyságát.
- 26 Mindezen megfontolások összességére figyelemmel az első kérdésre azt kell válaszolni, hogy az EUMSZ 267. cikket és az eljárási szabályzat 94. cikkét a Charta 47. cikkének második bekezdésével és 48. cikkének (1) bekezdésével összhangban akként kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes egy olyan módon értelmezett nemzeti szabály, amely a kérdést előterjesztő bíróságot arra kötelezi, hogy az zárja ki magát az ügy elintézéséből amiatt, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelme keretében bemutatta az ügy ténybeli és jogi hátterét.

A második kérdéstről

- 27 A kérdést előterjesztő bíróság a második kérdésével lényegében arra vár választ, akként kell-e értelmezni az uniós jogot és különösen az EUMSZ 267. cikket, hogy azzal ellentétes, ha a kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kihirdetését követően nem módosítja az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben tett ténybeli és jogi megállapításait, vagy éppen ellenkezőleg, azzal az az ellentétes, ha e bíróság e határozat kihirdetését követően újra meghallgatja a feleket, és újabb bizonyítási cselekményeket végez, ami e megállapítások megváltoztatását teheti szükségessé.

- 28 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 267. cikk azt követeli meg, hogy a kérdést előterjesztő bíróság az uniós jog Bíróság által adott értelmezésének teljes érvényesülését biztosítsa (lásd ebben az értelemben: 2016. április 5-i PFE-ítélet, C-689/13, EU:C:2016:199, 38–40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 29 Ugyanakkor sem e cikk, sem az uniós jog más rendelkezése nem kötelezi a kérdést előterjesztő bíróságot arra, hogy az az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kihirdetését követően módosítsa az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben tett ténybeli és jogi megállapításait. Egyben az uniós jog egyetlen rendelkezése sem tiltja, hogy e bíróság e határozat kihirdetését követően megváltoztassa a releváns ténybeli és jogi háttérre vonatkozó értékelését.
- 30 E körülményekre figyelemmel a második kérdésre azt kell válaszolni, hogy az uniós jogot és különösen az EUMSZ 267. cikket akként kell értelmezni, hogy az nem teszi kötelezővé, de nem is tiltja, hogy a kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kihirdetését követően újra meghallgassa a feleket vagy újabb bizonyítási cselekményeket végezzen – ami az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben tett ténybeli és jogi megállapításainak megváltoztatását teheti szükségessé –, feltéve hogy e bíróság az uniós jog Bíróság által elfogadott értelmezésének teljes érvényesülését biztosítja.

A harmadik kérdésről

- 31 A kérdést előterjesztő bíróság a harmadik kérdésével lényegében arra vár választ, akként kell-e értelmezni az uniós jogot, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabály alkalmazása, mint amilyen az alapügyben szerepel, amely azért ütközik az uniós jogba, mert a felek alapvető jogainak magasabb szintű védelmet biztosít.
- 32 E tekintetben rögzítendő, hogy az e kérdés alapját képező előfeltevés, miszerint az alapügyben vitatott nemzeti szabály fokozottabb védelmet biztosít a jogalanyok számára a Charta 47. cikkének második bekezdése értelmében vett pártatlan bírósághoz fordulás jogát illetően, nem fogadható el. Mint az ugyanis a jelen ítélet 23. pontjában már szerepel, ezen alapvető jogot nem sérti önmagában az a tény, hogy a nemzeti bíróság az EUMSZ 267. cikkből és az eljárási szabályzat 94. cikkéből eredő követelményeknek megfelelően az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben kifejti az alapügy ténybeli és jogi háttérét. Következésképpen a kérdést előterjesztő és mindezeket az előzetes döntéshozatalra utalás keretében kifejtő bíróságot terhelő, saját magának az ügy elintézéséből való kizárására vonatkozó kötelezettség nem tekinthető úgy, hogy az e jog védelmének biztosításához járulna hozzá.
- 33 Ennek megállapítását követően emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlatból következően a Bíróság előzetes döntéshozatali eljárásban hozott ítélete az uniós intézmények adott jogi aktusainak értelmezését vagy érvényességét illetően az alapügy elbírálásában köti a nemzeti bíróságot (lásd: 2011. október 20-i Interedil-ítélet, C-396/09, EU:C:2011:671, 36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2016. április 5-i, PFE-ítélet, C-689/13, EU:C:2016:199, 38. pont).
- 34 Ezenkívül hangsúlyozni kell, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az uniós jogi rendelkezéseket hatáskörének keretei között alkalmazni hivatott nemzeti bíróság köteles biztosítani e rendelkezések teljes érvényesülését, szükség esetén – bírói hatalmánál fogva – mellőzve a nemzeti jogszabályok közösségi joggal ellentétes rendelkezéseinek alkalmazását, anélkül hogy e nemzeti rendelkezések jogalkotói vagy bármilyen más alkotmányos úton történő előzetes megsemmisítését kellene kezdeményeznie vagy várnia (lásd: 2011. október 20-i Interedil-ítélet, C-396/09, EU:C:2011:671, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2015. június 4-i Kernkraftwerke Lippe-Ems ítélet, C-5/14, EU:C:2015:354, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2016. április 5-i PFE-ítélet, C-689/13, EU:C:2016:199, 40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 35 Végül fontos még megjegyezni, hogy az uniós jog teljes érvényesülésének biztosítására vonatkozó követelmény a nemzeti bíróságok azon kötelezettségével jár, hogy adott esetben módosítaniuk kell az állandó ítélkezési gyakorlatot, amennyiben az a nemzeti jognak az uniós joggal összeegyeztethetetlen értelmezésén alapul (lásd ebben az értelemben: 2016. április 19-i DI-ítélet, C-441/14, EU:C:2016:278, 33. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 36 Ebből következően a kérdést előterjesztő bíróság a jelen ügyben köteles az EUMSZ 267. cikk teljes érvényesülését akként biztosítani, hogy szükség esetén – bírói hatalmánál fogva – mellőzi az NPK 29. cikkének a Varhoven kasatsionen sad (legfelsőbb semmítőszék) értelmezése szerinti alkalmazását, mivel ezen értelmezés nem egyeztethető össze az uniós joggal (lásd ebben az értelemben: 2016. április 19-i DI-ítélet, C-441/14, EU:C:2016:278, 34. pont).
- 37 E megfontolásokra figyelemmel a harmadik kérdésre azt kell válaszolni, hogy az uniós jogot akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha a kérdést előterjesztő bíróság olyan – az uniós jogba ütköző – nemzeti szabályt alkalmaz, mint amilyen az alapügyben szerepel.

A költségekről

- 38 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

- 1) Az EUMSZ 267. cikket és a Bíróság eljárási szabályzatának 94. cikkét az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkének második bekezdésével és 48. cikkének (1) bekezdésével összhangban akként kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes egy olyan módon értelmezett nemzeti szabály, amely a kérdést előterjesztő bíróságot arra kötelezi, hogy az zárja ki magát az ügy elintézéséből amiatt, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelme keretében bemutatta az ügy ténybeli és jogi hátterét.
- 2) Az uniós jogot és különösen az EUMSZ 267. cikket akként kell értelmezni, hogy az nem teszi kötelezővé, de nem is tiltja, hogy a kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kihirdetését követően újra meghallgassa a feleket vagy újabb bizonyítási cselekményeket végezzen – ami az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben tett ténybeli és jogi megállapításainak megváltoztatását teheti szükségessé –, feltéve hogy e bíróság az uniós jognak az Európai Unió Bírósága által elfogadott értelmezésének teljes érvényesülését biztosítja.
- 3) Az uniós jogot akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha a kérdést előterjesztő bíróság olyan – az uniós jogba ütköző – nemzeti szabályt alkalmaz, mint amilyen az alapügyben szerepel.

Aláírások